

Opettajan opas

Vakaus Euroopassa

Johdanto

Tähän tehtäväkokonaisuuteen liittyvien materiaalien on tarkoitus lisätä oppilaiden ymmärrystä Euroopan historiasta, eurooppalaisesta politiikasta ja Euroopan unionista. Aineistosta on pyritty tekemään informatiivinen, osallistava ja ajatuksia herättävä. Päätöksiä joudutaan (ja on aina jouduttu) tekemään sekä Euroopan sisäisistä että sen ulkopuolisista tapahtumista ja muutoksista johtuen. Ongelmia on (ja on aina ollut) ratkaistavana. Osa niistä on uusia, osa ikivanhoja – ratkaisut niihin saattavat synnyttää uusia ongelmia ja tarvetta taas uusille ratkaisuille. Oppilaasi pohtivat muutamia näistä ongelmista ja siten oppivat kuinka ja miksi päätöksiä on tehty. Oppiminen on aktiivista eikä tehtävissä ole kyse vain sisällön opiskelusta vaan myös perusteluista, keskustelusta ja päätöksenteosta. Tehtäväpakettiin kuuluu päätöksentekoa koskeva harjoitus ja neljä tausta-aineistoa minitutkielmien tekemistä varten. Kaikissa tehtävissä keskitytään aiheisiin, joilla on ollut merkittävä vaikutus modernin Euroopan kehityksessä. Pakettiin kuuluvista tausta-aineistoista on saatavilla sekä haastavimmat että helpommat versiot. Tehtäviä voi muokata siten, että ne sopivat käytettävään opetussuunnitelmaan, vastaavat omia toiveitasi jaluokan tarpeita.

Tehtäväkokonaisuudesta lyhyesti:

- Opiskelijat pohtivat erilaisia poliittisia haasteita
- Opiskelijat oppivat miten ja millaisia ratkaisuja näiden haasteiden ratkaisemiseksi on tehty
- Opiskelu on aktiivista
- Haastavimmat materiaalit ja tehtävät ovat sopivia vanhemmille ja/tai edistyneille oppilaille, ja opettajan etukäteisvalmistautuminen on välttämätöntä.
- Nuoremmille ja/tai vähemmän edistyneille oppilaille tarkoitetut materiaalit on suunnattu yksittäisille oppitunneille. Niiden sisältöä voidaan laajentaa, jos käytettävissä on enemmän kuin yksi oppitunti.

Alla on tehtäväpaketin käyttöön liittyvä ohjeistus. Muista, että kaikki materiaalit ovat vapaasti käytettävissäsi (Creative Commons -lisenssi). Tämä tarkoittaa, että voit muokata niitä oppilaidesi tarpeisiin sopiviksi sekä varmistaa, että ne sopivat käytössä olevaan opetussuunnitelmaan. Tehtävät on suunniteltu tehtäviksi yhden oppitunnin aikana tai oppitunnin osana. Tehtäviä voidaan myös laajentaa, jos käytettävissä on enemmän aikaa. Tähän ohjeistukseen sisältyy vinkkejä siitä, miten tämän voi toteuttaa.

Kuinka käyttää tehtäväpakettia?

Tehtäväpakettiin kuuluu kokoelma erilaisia tausta-aineistoja, jotka käsittelevät toisen maailmansodan jälkeistä aikaa Euroopassa. Huomio on Euroopan yhdentymiskehityksessä. Jokainen tausta-aineisto alkaa kysymyksellä ja aihetta käsittelevällä tekstillä. Oppilaille on laadittu avuksi myös aikajana teemaan liittyvistä keskeisistä tapahtumista. Tehtäväpakettiin kuuluu lisäksi kokoelma lyhyitä alkuperäislähteitä, joihin liittyvällä tehtävällä varmistetaan, että oppilaat ovat ymmärtäneet lukemansa. Voit valita näistä materiaaleista oppilaillesi sopivimmat. Voit halutessasi luoda alkuperäislähteistä yhden dokumentin ja erottaa näin alun tausta-aineiston siitä. Tausta-aineiston voit tulostaa yhtenä dokumenttina tai esimerkiksi kaksipuolisina kortteina. Tehtäväpakettiin kuuluu myös vaikeimpia käsitteitä avaava sanasto. Jos tausta-aineistot ovat mielestäsi oppilaillesi liian vaativia, Historiana-sivustolta löytyy tähän aiheeseen liittyviä vähemmän vaativia sisältöjä. Ehkäpä haluat käyttää tausta-aineistoja opiskellaksesi aihetta itse ennen sen opettamista oppilaille.

Tehtäväpaketin sisältö:

Mitä on tehty poliittisen vakauden säilyttämiseksi Euroopassa?

- Tausta-aineisto: Jälleenrakennus toisen maailmansodan jälkeen / 1
- Tausta-aineisto: Jälleenrakennus toisen maailmansodan jälkeen / 2
- Tausta-aineisto: Demokratia & vakaus / 1
- Tausta-aineisto: Demokratia & vakaus / 2
- Lähteet
- Nykyhetken haasteet / 1
- Nykyhetken haasteet / 2
- Aikajana
- Sanasto

Tehtävät vanhemmille ja/tai edistyneemmille oppilaille

Tehtävähdotuksia tausta-aineiston käyttämiseksi

Pääkysymys: *Kuinka Euroopassa on pyritty lisäämään ja ylläpitämään poliittista vakautta?*

Oppilaidesi on perehdyttävä materiaalipakettiin kuuluvaan tausta-aineistoon. Muista, että voit helpottaa tai muokata sitä oppilaillesi sopiviksi (lisätietoja opettajan oppaan kohdassa “kuinka käyttää tehtäväpakettia”).

Vanhempien tai edistyneempien oppilaiden tulisi pystyä lukemaan tausta-aineisto kokonaisuudessaan ja työskentellä sen parissa. Kaikki neljä tausta-aineistoa sekä lähteistö sisältävät pohdintatehtävän. Tehtäväpakettiin kuuluu myös sanasto ja aikajana. Näiden on tarkoitus helpottaa oppilaiden paneutumista aiheeseen ja helpottaa aineiston historiallisen kontekstin ymmärtämistä. Jos käytettävissä on vain yksi oppitunti, oppilaita voi pyytää lukemaan tausta-aineistot etukäteen. Jos käytettävissä on enemmän aikaa, tausta-aineistoihin voidaan perehtyä tunnilla sanaston ja aikajana avulla. Muistakaa lähdekritiikki tausta-aineistoja käytettäessä!

Alla on listattuna tausta-aineistojen ja lähteiden yhteydessä oppilaille annetut tehtävät:

- Mieti! – Miten Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton sodan jälkeiset hallitukset pyrkivät vakauttamaan Eurooppaa? Kuvaile molempia näkökulmia muutamalla lauseella.
- Listaa Euroopan vakautta uhkaavia tekijöitä eurooppalaisten johtajien näkökulmasta. Millaisia askeleita vakauden saavuttamiseksi oli otettu vuoteen 1963 mennessä?
- “Eurooppalaiset kommunistit ovat lisänneet Euroopan poliittista vakautta”. Etsi tekstistä todisteita väitteen tueksi.
- Kerro lyhyesti omin sanoin, millainen vaikutus vuonna 2008 alkaneella talouskriisillä oli Euroopan unionin vakauteen?
- Tukevatko vai haastavatko lähteet tausta-aineistojen antamaa kuvaa tapahtumista?

Oppitunnin aikana:

Aloita tunti kysymällä oppilailta tehtäväpaketin pääkysymys: *Kuinka Euroopassa on pyritty lisäämään ja ylläpitämään poliittista vakautta?* Tämän kysymyksen pohtimiseen on hyvä varata aikaa noin 10 minuuttia. Pyydä oppilaita valmistelemaan noin minuutin mittainen yhteenveto siitä, mitä he tietävät tilanteesta tällä hetkellä. Käykää läpi yhden tai kahden oppilaan yhteenveto ennen kuin siirrytte eteenpäin.

Tämän tunnin tarkoituksena on keskittyä Lähteitä-aineiston Nykyhetken haasteet 1 & 2 -teksteihin. Tämän voi toteuttaa joko niin, että koko luokka keskittyy samaan tekstiin tai puolet luokasta keskittyy tekstiin 1 ja puolet luokasta tekstiin 2. Voit myös jakaa oppilaat pienempiin ryhmään ja antaa näistä jokaiselle pohdittavaksi yhden Nykyhetken haasteet -tekstien yhteydessä esitetyistä kysymyksistä. Perehtyessäsi aineistoihin saatat keksiä muitakin vaihtoehtoja. Pienryhmät keskustelevat heille annetusta aiheesta (aiheista) ja pohtivat sitä tausta-aineiston valossa ja mahdollisesti etsivät lisätietoa internetistä. Halutessasi voit antaa oppilaille vinkkejä tiedonhakuun. Tämän jälkeen oppilaiden tulee esitellä lyhyesti perustellut vastaukset heille annettuihin kysymyksiin. On tärkeää, että oppilaat pystyvät esittämään päättelyketjun, jonka tuloksena he vastauksensa muodostivat.

Syventävänä tehtävänä oppilaat voivat tutkia tarkemmin kahta ristiriitaista näkemystä omasta kysymyksestään ja kirjoittaa sitten lyhyt selitys näistä näkemyksistä: mikä niiden tausta on, kuka ne esitti ja missä tarkoituksessa.

Tehtävät nuoremmille ja/tai vähemmän edistyneille oppilaille – esimerkki 1

Helpompi kysymys oppilaille on: Kuinka poliittisesti vakaa Eurooppa on ollut vuodesta 1945 alkaen?

Tämä harjoitus voidaan toteuttaa yhden tai kahden oppitunnin aikana. Se sopii hyvin Historiana-sivustolla olevan Stability in Europe 1648-1945 -harjoituksen jatkoksi, mutta näitä harjoituksia ei ole välttämätöntä toteuttaa yhdessä.

Harjoituksen tarkoituksena on tutustuttaa oppilaat Euroopan yhdentymiskehityksen ylä- ja alamäkiin vuodesta 1945 lähtien. On tarkoitus, että he pystyvät muodostamaan käsityksen Euroopan vakaudesta eri vuosikymmeninä. Tiedon hankkiminen auttaa oppilaita ymmärtämään, kuinka poliittisesti vakaa – tai epävakaa – Eurooppa on ollut vuodesta 1945 lähtien.

Harjoituksessa käytettävät aineistot:

- Lähteitä – helpompi versio. Aineisto koostuu vuodesta 1945 nykyhetken kattavan ajanjakson kuvauksesta, sanastosta ja aikajanasta. Lisäksi aineistoon kuuluu kokoelma alkuperäislähteitä, joita voitte hyödyntää. Aineistoon sisältyy kysymyksiä, joiden avulla oppilaat voivat testata oppimaansa.
- Täytettävä lomake “Vakaus Euroopassa vuodesta 1945 nykyhetken”.

Oppilaat täyttävät lomakkeen Lähteitä-aineiston helpomman version neljää ensimmäistä sivua apunaan käyttäen. Halutessasi voit pyytää heitä lukemaan tämän aineiston sekä sanaston ja aikajanan kotona ennen oppituntia. Voit täyttää lomakkeen oppilailta myös niin, että pieni ryhmä oppilaita vastaa yhden rivin täyttämistä ja esittelemistä muulle luokalle. Vaihtoehtoisesti voit jakaa oppilaat neljän hengen ryhmiksi, jonka jälkeen jokainen jäsen vastaa yhden rivin täyttämistä ja esittelemistä muulle ryhmälle.

Jokaisella sivulla on *kursiivilla* merkittyjä kysymyksiä. Oppilaiden ei ole tarkoitus kirjoittaa vastauksia näihin kysymyksiin, vaan niiden avulla pyritään herättämään ajatuksia oman maan historian ja tekstistä luetun tiedon välillä.

Kun lomake on täytetty, voitte siirtyä alkuperäislähteiden pariin. Jos aikaa on käytettävissä, voitte lukea ne ja pohtia vastauksia alkuperäisaineistoon liittyvään kysymykseen “Tukevatko vai haastavatko lähteet näkemystäsi Euroopan vakaudesta?” Jos aikaa on rajallisesti, tämän osion yli voi hypätä.

Viimeisin helpomman version teksteistä on nimeltään “Onko EU epäonnistunut Euroopan poliittisen vakauden takaamisessa?” Oppilaat voivat pohtia kysymystä tekstissä annetun lisätiedon valossa.

Päätöskeskustelun tueksi aineistossa esitetään kysymykset: 1) Pitäisikö EU:n uudistua? Miten? ja 2) Tarvitaanko EU:n kaltaista organisaatiota vakauden takaajaksi vai olisiko parempi, että valtiot huolehtisivat vakaudesta itsenäisesti? Nämä ovat suuria kysymyksiä, mahdollisesti oppilaillesi liian suuria. Vain sinä tiedät tämän - halutessasi voit jättää nämä kysymykset käsittelemättä.

Päätöskeskustelun sijaan voit pyytää oppilaita tutkimaan sitä, mitkä seikat uhkaavat Euroopan vakautta juuri nyt. Pyydä heitä esittämään omat arvionsa asiasta ja pohtimaan, mitä näiden uhkien torjumiseksi voidaan tehdä.

Tehtävät nuoremmille ja/tai vähemmän edistyneille oppilaille – esimerkki 2

Helpompi kysymys oppilaille on: Miten vakautta Euroopassa on pyritty lisäämään?

(Tämä tarkoittaa: vähemmän sotia, vähemmän levottomuuksia, ei vallankumouksia, vähemmän taloudellisia vaikeuksia, enemmän yhteistoimintaa ja vastuullisempaa hallintoa.)

Epävakaasta poliittisesta tilanteesta on Euroopassa monesti seurannut kärsimystä ja kuolemaa. Tämän tehtävän tarkoitus on tutustuttaa oppilaat vakauden haastavaan käsitteeseen ja siihen, mitä sen luominen ja ylläpito vaativat. Lisäksi tarkoitus on, että oppilaat saavuttavat aiheesta sellaisen ymmärryksen, että he pystyvät vastaamaan tehtäväpaketin pääkysymykseen. Tehtävän tekeminen vaatii pienryhmätyöskentelytaitoja, neuvottelutaitoja sekä kronologian ymmärtämistä.

Jotta oppilaat saavat käsityksen edessään olevasta oppimispolusta, tehtävän koko sisältö on hyvä esitellä heille ennen työskentelyn aloittamista.

Tätä tehtävää varten tarvitset:

- Pääkysymys A4-paperille tulostettuna jokaisen ryhmän pöydälle asetettavaksi
- Tehtäväpaperi jokaiselle ryhmälle tulostettuna ja taululle heijastettuna
- Tapahtumakortit värilliselle paperille tulostettuna jokaiselle ryhmälle
- Tehtäväkortit jokaiselle ryhmälle toisen väriselle paperille tulostettuna
- Iso paperi (A1) sekä tussi jokaiselle ryhmälle

Pääkysymyspaperilla on määritelmiä sanalle “vakaas”. Tehtävän ensimmäisessä osassa varmistetaan, että oppilaat ymmärtävät sanojen “vakaas”, “Eurooppa” ja “eurooppalainen yhteisö” merkityksen. Varmista, että jokaisella ryhmällä on iso aikajanan pohjana toimiva paperi sekä tussi.

Tehtävä 1: Oppilaat keräävät tausta-aineistoja hyödyntäen tietoa toisen maailmansodan päättymisen jälkeisinä vuosina tapahtuneista muutoksista. Jokainen ryhmä tarvitsee yhden korttipaketin tulostettuna. Niiden kopioiminen eri värisille papereille helpottaa oppilaiden työskentelyä. Kun oppilaat ovat perehtyneet korttien sisältämään informaatioon, heidän on pohdittava, vaikuttaako Eurooppa heidän mielestään vakaammalta vai vähemmän vakaalta. Heidän tulee järjestää tehtäväkortit suurelle paperille siten, että paperin vasemmassa laidassa Eurooppa on vakaampi ja oikealla vähemmän vakaa. Tehtävä ei ole yksiselitteinen. Oppilaiden tulisi ymmärtää, että vuonna 1945 Eurooppa oli epävakaa ja sen jälkeen sekä uusia haasteita on ilmennyt ja että uusia ratkaisuja on tehty.

Tehtävä 2: Tehtäväkortit tulisi kopioida eri väriselle paperille kuin tapahtumakortit, joista oppilaat saavat tietoa kuuden (ja myöhemmin useamman) EY:n jäsenen toimista. Opettaja voi halutessaan lisätä kortteihin tuoreita EU:n toimia, jotta aineisto pysyy ajankohtaisena. Oppilaiden tulee lukea tapahtumakortit läpi ja järjestää ne sen jälkeen aikajärjestykseen suuren paperin keskelle. Opettaja voi muutamien kysymyksin varmistaa, että oppilaat ovat ymmärtäneet lukemansa. Seuraavaksi oppilaiden tulee etsiä yhteyksiä tehtäväkorttien ja tapahtumakorttien välillä. Heidän tulee piirtää suureen paperiinsa viivoja, jotka merkitsevät löydettyjä yhteyksiä. Jos aikaa on, oppilaat voivat lopuksi kierrellä ympäri luokkaa ja tutustua toisten ryhmien työhön. He voivat esimerkiksi post-it -lapuin esittää kommentteja ja kysymyksiä toisille ryhmille. Lopuksi voidaan käydä keskustelu löydettyistä yhteyksistä ja

muista tehdyistä havainnoista sekä siitä, millaisin toimin vakautta on pyritty lisäämään ja kuinka onnistuneita nämä toimet ovat olleet.

Päätöskeskustelussa oppilaiden tulisi pystyä esittämään lähteisiin perustuvia näkemyksiä tehtävän pääkysymyksestä: *Miten vakautta Euroopassa on pyritty lisäämään?* Heidän tulisi pystyä nostamaan esiin seikkoja kuten: Elysee-sopimuksen merkitys Euroopan vakauden lisääntymiselle; lisääntynyt taloudellinen yhteistyö vuoden 1951 Ehty-sopimuksen jälkeen; sitoutuminen liberaaliin demokratiaan, mistä syystä autoritäärisesti hallittujen maiden ei ollut mahdollista hakea yhteisön jäsenyyttä. Heidän tulisi nähdä, että EU:n jäsenmaat ja sen eri instituutiot ovat pyrkinet vastaamaan vuosien myötä esiin nousseisiin uusiin haasteisiin.

Kysy lopuksi oppilalta, milloin he pitävät Euroopan yhteisön / Euroopan unionin toimia vakauden lisäämiseksi onnistuneina ja milloin epäonnistuneina. Tämän viimeisen kysymyksen aikana oppilaiden tulisi pystyä muodostamaan oma perustelu mielipide. Sano luokan toisen sivun edustavan “erittäin onnistunutta” ja toisen sivun “erittäin epäonnistunutta”. Käy toisen maailmansodan jälkeinen aika läpi vuosikymmen kerrallaan ja pyydä oppilaita asettumaan oikeaksi katsomaansa kohtaan ääripäiden väliin. Pyydä kunkin vuosikymmen kohdalla muutamaa oppilasta perustelemaan valitsemansa sijanti.

Lähteet:

1. Churchill quote taken from: Winston Churchill, Fulton, Missouri, 5 March 1946 [http://www.churchill-society-london.org.uk/Fulton.html]
2. European Union. *The Schuman Declaration – 9 May 1950*. [https://europe.eu/european-union/about-eu/symbols/europe-day/schuman-declaration_en].
3. Le Figaro, *Un succès pour Constantin Caramanlis* [Translated as A success for Konstantinos Karamanlis], 11 February 1976 [Translation CVC.EU by UNLU].
4. BBC News, *Q&A: EU enlargement. Bulgaria and Romania joined the European Union on 1 January 2007*, 1 January 2007 [http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/2266385.stm].
5. Harry Lambert, *Exclusive: Yanis Varoufakis opens up about his five month battle to save Greece*, The New Statesman, 13 July 2015 [http://www.newstatesman.com/world-affairs/2015/07/exclusive-yanis-varoufakis-opens-about-his-five-month-battle-save-greece].
6. Tara Palmeri and Antoine Sander, *Juncker: ‘We were so close’*, Politico, 7 January 2015 [http://www.politico.eu/article/juncker-so-close-commission-deal-greece-creditors-ecb-imf-eurogroup/].
7. Picture: 1959 NATO and WP troop strength in Europe [https://en.wikipedia.org/wiki/File:1959_NATO_and_WP_troop_strengths_in_Europe.svg].